

A radikalizmus titka

FEUILLETON - LXVII. évfolyam, 19. szám, 2023. május 12.

Ha Marx csak azt írta volna, hogy „radikálisnak lenni annyi, mint a világot gyökerénél megragadni. A gyökér pedig maga az ember”, akkor egész életműve legpozitívabb aspektusát foglalta volna össze. Azt tudniillik, hogy bármilyen nem természeti tárgyat - társadalmi formákat, termelési módokat és viszonyokat, termelőerőket, gazdaságot, politikai helyzetet, fegyveres konfliktusokat - is elemzünk, tudatában kell lennünk, hogy ezek mind kizárólag az ember teremtő- (és pusztító)erejének a megnyilvánulásai. Akármilyen gépek segítségével termelünk, a legfőbb termelőerő is az ember. Ma, az érzékelhető és katasztrófával - legalábbis beláthatatlan katasztrófákkal - fenyegető klímaválság évszázadában pedig már a természeti folyamatok mögött is gyakran emberi tevékenységet, emberi viszonyokat találunk.